

Erfaringer fra Klækning af nogle interessante Sommerfuglearter II.

Af
Erling Pedersen.

I Entomologiske Meddelelser Bd. XXII, Side 180—200 omtalte jeg Klækning af nogle Dagsommerfuglearter. Inden jeg her fortsætter med at omtale Klækning af nogle interessante Natsommerfuglearter o. a., vil jeg — uden at ville hævde, at andre Metoder ikke kan være lige så gode — først forklare, hvordan jeg med Held er gået frem for at få Hunnerne til at lægge deres Æg, og hvordan jeg har behandlet Larverne.

En Del Natsommerfuglehunner afgiver deres Æg, blot man lukker dem inde i en Æske, men for de Arters Vedkommende, som tager Næring til sig, må man fodre Hunnen, dersom man ønsker det størst mulige Antal Æg. Avlshunnen af store Dyr sættes i et cylindrisk Bur af Fluenet, ca. 5 × 4 Tommer, og mindre Ugler og Målere i et Bur, ca. 2 × 3 Tommer. Burene har aftagelig Træbund med et Hul, der tillukkes med en drejelig Papskive, fastholdt ved en Tegnestift i den ene Ende. Fodringen foregår ved at hælde et Par Dråber Sukkervand på en lille Tot Vat, som stikkes fast udenpå Buret med en tilspidset Tændstik. Fodringen gentages hveranden Dag. Buret sættes ned i en stor, stærkt rusten Blikdåse — en blank Dåse synes at virke uheldigt på Hunnen — hvori der er lidt fugtig Sand eller Mos for at holde Luften lidt fugtig. For at holde Ørentviste og

andre Skadedyr borte og samtidig give en efter min Mening passende Belysning, overbindes Dåsen med Moll eller lignende åbent Stof. På eller ved Buret lægges dagligt eller hveranden Dag lidt af Larvens Næringsplante. Drejer det sig om en Hun af en Art, som jeg ved lægger sine Æg på Træstammer, fæster jeg ved Hjælp af en Tegnestift et Stykke Bark begroet med fint Mos til Buret udvendigt. Nogle Hunner begynder først Æglægningen efter flere Dages Forløb. Buret anbringes et sydvendt Sted med frisk Luft, og Solen må absolut holdes borte.

Behandlingen af overvintrende Æg omtales under *Catocala*. Ikke overvintrende Æg, der som oftest er lagt på Burets Væg, hvorfra de ikke altid lader sig fjerne, da de hos nogle Arter er meget skøre og må blive i Buret, anbringes i Sylteglas, som har lidt tørt Mos på Bunden og er overbundet med Moll eller lignende tyndt Tøj, som Larverne ikke nemt kan gå igennem. For at holde en passende Fugtighed i Luften lægger jeg til at begynde med nogle friske Blade i Glasset, og når jeg venter Larvernes Fremkomst, hvilket for nogle Arters Vedkommende sker allerede ca. en Uge efter, at Æggene er lagt, giver jeg — anbragt i et Medicinglas med Vand — Foder, som bøjes således rundt i Glasset, at Larverne overalt er nær ved Næring.

Efter at Larverne er klækkede, foretages Foderskifte helst hver 4 Dag, idet Larverne med en lille stivhåret Pensel børstes ned i friskt tillavede Glas. I Glas må man aldrig give fugtigt Foder. Ikke overvintrende Larver holdes i et sydvendt Værelse med frisk Luft. Undertiden er der — særligt i koldt Vejr og ved Glas med indsnævret Munding — den Ulempe, at Glassene fugter indvendigt, hvilket kan være farligt for mindre Larver. Et sådant fugtigt Glas kan ret hurtigt tørres, når man tager det over Glasset bundne Tøj af og udsætter Glasset for Blæst. Rustne Blikdåser er, hvad Tendens til

Fugtighed angår, bedre end Glas, men man vil jo helst kunne se Larverne.

Når Larverne er blevet så store, at de ikke går igennem Fluenet, flyttes de over i godt malede Træbure, hvor Foderet holder sig bedre end i umalede. Dersom Foderet i Sommerens varmeste Tid visner inden 4 Dage, flyttes Burene til et nordvendt Værelse. Kun når der er få Larver og derfor kun lidt Foder i Buret, stænker jeg undertiden Foderet med Vand. Meget Foder giver tilstrækkelig Fugtighed i Buret. Larver, som skal overvintré, holdes i et køligt, nordvendt Værelse, eller ude i fri Luft.

Jeg skal nu omtale Klækningen af følgende Arter: 6. *Catocala*-arterne, 7. *Boarmia consonaria*, 8. *Phasiane clathrata*, 9. *Arctornis L-nigrum*, 10. *Smerinthus ocellata* × *populi*, 11. *Callopietria purpureo-fasciata*, 12. *Brachionycha nubeculosa*, 13. *Tæniocampa munda*, 14. *Thecla pruni*, 15. *Sphinx convolvuli*.

6. *Catocala*-arterne.

Af vore 4 gamle *Catocala*-arter lægger *fraxini* særlig villigt Æg, som Nummer to kommer *sponsa*, medens *nupta* er noget vanskeligere. Af *promissa* har jeg indtil nu kun opnået ubefrugtede Æg, som omgående skrumpede ind, ligesom flere af Hunnerne havde besørget Æglægningen, inden jeg fik fat på dem. Alle *Catocala*-hunnerne tog særdeles villigt Næring til sig. En *fraxini* levede hos mig i 25 Dage og en *sponsa* i 23, og de lagde Æg lige til det sidste.

Overvintringen af Æggene sker ude i et åbent Skur, hvor hverken Sol eller Regn kan nå dem. De ligger i et lille hjemmelavet Træbæger, som er anbragt i en Blikdåse eller et Sylteglas, hvori der altid er fugtigt Mos, og som er overbundet med Fluenet.

Når Knopperne på Larvernes Næringstræer er i Ud-
vikling, tager jeg Bægeret med Æggene ind og går så

frem, som beskrevet ovenfor. Når Larverne vil forpuppe sig, forlader de Foderet, bliver lidt mattere i Farven og skrumper noget ind. Jeg lægger dem da over i Puppelkasser med Høvlspåner eller Mos, som de straks forsvinder i. Senere pilles Pupperne op og lægges på Mos med fugtig Jord under, da Imago vanskeligt kommer frem af Materiale, som er sammenspundet af mange Larver. Imago klækkes som Regel i de sene Nattimer.

Larven af *fraxini*, som er meget livlig og behændig, havde jeg samtidigt i to Kuld, som begge levede under ganske ens Omstændigheder i helt nye malede Bure, som stod Side om Side. Foderet var Poppel fra samme Træ. Larvernes Vækst strakte sig kun over en Måned. Det første Kuld — efter en lys Hun — trivedes særdeles godt og gav et stort Resultat af kraftige, udelukkende normalt farvede Imagines. En Del af Larverne i det andet Kuld — efter en mørk Hun — blev mod Slutningen af Væksten syge og døde; nogle gav meget smaa Pupper, men en Del gav dog Imagines, som i Størrelse stod Maal med dem fra første Kuld, men Farven varierede lige fra omtrent sort til meget lys.

Larven af *sponsa*, som gør et meget ubehjælpsomt Indtryk, havde jeg samtidig i tre Kuld, som fodredes med Eg, og som behandledes ganske ens. Men medens de to Kuld gav et stort Resultat, trivedes Larverne i det tredje meget dårligt, uden at jeg dog kunde konstatere nogen egentlig Sygdom. Omtrent alle Larverne døde, og de få Imagines, der kom, var ikke meget større end almindelige Uglar. Ved *sponsa* kniber det gerne med Størrelsen hos Imago, og senere Forsøg har vist, at det gælder at fodre med så unge Blade, som muligt. I Modsætning hertil spiser *fraxini* ikke de unge Blade.

Beskrivelsen hos Kløcker af *sponsa*-ægget er ikke rigtig, idet det nærmest har helt glat Overflade, og til Beskrivelsen af Larven bør føjes, at den har en gul Trekant på hver Side af 4' Led.

7. *Boarmia consonaria* Hb.

For om muligt at konstatere noget angående denne Arts Tilbøjelighed til Melanisme, gav jeg mig med særlig Interesse til at klække dette Dyr fra Æg. Desuden er der jo altid noget særligt interessant ved en ny Art og ikke mindst ved denne, der endnu kun er fundet på Møens Klint.

Den 14. Maj 1931 tog jeg en ♀ af den lyse Form, som skulde være mit Avlsdyr, men da jeg Dagen efter mente at kunne se, at den ikke var drægtig, tog jeg ud i Klinteskoven med den og fangede en — også lys — ♂, som jeg slap ind til den, og som ud på Aftenen copulerede med den. For ikke at forstyrre Copulationen lod jeg Dyrene blive i Skoven til Dagen efter, altså d. 16/5, og d. 18/5-19/5 lagde den Æg på et Stykke Bark. Den blev derpå dræbt og er endnu et fint Dyr i Samlingen.

Æggene var først grønliggule, blev senere brune og mod Slutningen lyse. Larverne, som var brunliggule, kom frem 8/6-9/6; de fik Birk at æde og blev behandlet som omtalt i Begyndelsen, men de var ikke sådan at passe på, da de glat væk gik gennem to Lag Moll, hvorfor der måtte bindes over med ret svært Lærred, som enkelte alligevel gik igennem. Første Hudskifte foregik 14/6-15/6, herefter havde de bred, grå Rygstribes, var mørkere på Siderne og med lys Bug. Andet Hudskifte indtraf 21/6-22/6, hvorefter de var endnu mørkere på Siderne. 27/6 begyndte tredje Hudskifte, hvorefter de havde mørke Sider, med endnu mørkere Plettegning og bred, gul Rygstribes, som dog var svag på de forreste Led. Ca. 4/7 begyndte fjerde og sidste Hudskifte, og derefter var de tydeligt — omend meget tyndt — behåret, de var lysere eller mørkere gulbrune med endnu lysere, bred Rygstribes på de forreste Led og havde bred, gul Bugstribes; på 11' Led to små, mørke Vorter, og på hvert Led, med Undtagelse af det fjerde og femte, to små, mørke Prik-

vorter. Hovedet mørkt. Med Væksten blev de lysere og lysere. Som voksne åd de en Del af Barken af Foderkvistene, og de åd nærmest kun om Natten, medens de om Dagen holdt af at skjule sig. I Hvilestilling sad de fastklamret med alle Fødderne og sad umådeligt fast og så langstrakte, at de havde Rynker på langs, hvorved de så ud, som om de var døde.

Efter tredie Hudskifte blev alle Larverne — ialt ca. 160—170 —, som hidtil havde været fordelt i tre To-Literglas, flyttet sammen i en stor, rusten Blikdåse på ca. 12 × 15 Tommer, men først efter fjerde Hudskifte kunde de ikke mere gå igennem Fluenet. I Bunden af Dåsen lavede jeg en fire Tommer lang Revne, som Larverne kunde gå igennem, og Dåsen havde så sin Plads over et Fad. Før Larverne gik til Forpupning, hvilket skete i de allerseneste Nattimer, overpenslede de sig med Munden; dette så jeg dem besørge, når jeg ved 2-Tiden kom hjem fra Jagten, og tidligt næste Morgen lå de i Fadet og blev lagt over i Puppekassen, hvor de gik i Jorden.

Den første gik til Forpupning $12/7$, 34 Dage gammel, den sidste $19/7$. Pupperne overvintrede alle, og kun en Gang, og gav ca. 100 Imagines, som havde for Skik at komme frem ved 4-5-Tiden om Eftermiddagen. De var alle af den lyse Form.

Samme Aar (1931) havde jeg endnu et Kuld *consonaria*-larver, hvis Moder også var lys, men hvis Fader var ukendt. De fleste af disse Larver gav jeg bort, men af dem, jeg klækkede, var dog én mørk. Af et lyst Dyr fra hvert af de to Kuld tog jeg Afkom, hvoraf ikke en eneste var mørk, og af dette Kuld tog jeg igen Afkom, Indavl, men heller ikke dette gav en eneste mørk Imago, og så gav jeg op for denne Gang.

I 1936 var jeg igen på Klinten for at fange Avlsmateriale og tog to sorte Hunner, som begge lagde Æg, og Afkommet blev sort på meget få Undtagelser nær.

Herefter tog jeg 3 Copulae af 5 sorte og 1 lyst Dyr med meget tydelig „firkantet Plet“. Desværre fik jeg i Travlhed blandet Larverne af disse 3 Kuld sammen, men Resultatet blev, at kun en eneste Imago blev lys.

Min Mening om Melanismen hos *Boarmia consonaria* er, at den hverken stammer fra Vejret eller Foderet.

8. *Phasiane clathrata* L.

For blot få År siden var *Phasiane clathrata* så sjælden her i Landet, at den næsten var ukendt i Samlingerne, men i de sidste År er den jo fundet flere Steder, og endda enkelte Steder talrigt, men alligevel fik jeg rigtig Løn for mit Arbejde med at klække dette Dyr, idet man herved får Lejlighed til at gøre interessante Iagttagelser, som kun Klækkeren oplever.

I Mellemskoven på Falster, hvor *clathrata* har været kendt i omtrent en halv Snes År, tog jeg ¹²/₆ 1938 en Hun, som fik samme Behandling, som mine andre Avlshunner, og som lagde mig ca. 80 Æg. Buret med disse Æg blev anbragt i en Hvidkløver, plantet i en Urtepotte, som fik sin Plads i et stort, tørt Vandfad i en Vindueskarm i en sydvendt Stue, da Kløver jo kun trives i Solskin. For at skaffe frisk Luft stod Vinduet en Tomme eller mere på Klem, eftersom Vinden blæste til.

Allerede ²⁶/₆ var Larverne fremme; de holdt mest af at sidde på de øverste Blade, og de trivedes fortræffeligt, men det var mig umuligt at holde Regnskab med de forskellige Hudskifter. Jeg gav et Stenk Vand hveranden eller hver Dag, som Vejret var tørt til, og da jeg mente, at Forpupningen nærmede sig, belagde jeg Jorden i Urtepotten med finere Mos og stak også lidt Mos ind imellem Blad- og Blomsterstilkene, hvor disse ikke sad tættere, end at det kunde gøres, og under dette Mos forpuppede Larverne sig, uden at jeg fik gjort Notater derom. Larverne åd såvel Blomster som Blade, men da Kløverplanten ikke kunde give Mad nok, måtte

jeg til sidst fodre med Lucerne, som jeg satte i Vand i Medicinglas, således at Lucernen lå ind over Kløveren, men så blev jeg jo nødt til at flytte det hele bort fra Sollyset. Naturligvis hændte det, at en Larve drattede ned i Fadet, og for at hjælpe her, stillede jeg nogle stive Græsstrå skråt op imod Kløveren, og lå der en enkelt puppemoden Larve i Fadet, blev den lagt over i en Puppekasse.

Beskrivelsen af Larven hos Kløcker passer meget godt. I Farve varierer de noget, i Form minder de om *Bupalus piniarius*. Jeg var naturligvis spændt på, om der nu, hvad jeg nærmest ventede, vilde blive Tale om en anden Generation, og allerede $\frac{1}{8}$, $\frac{2}{8}$, $\frac{3}{8}$ og $\frac{4}{8}$ kom henholdsvis 2, 5, 8 og 5, ialt 20 Stk., Imagines, såvel Hanner som Hunner. Men Resten af Pupperne overvintrede og gav fra $\frac{9}{5}$ til $\frac{10}{6}$ 1939 ialt 33 Imagines. Det interessanteste ved denne Klækning var, at de Dyr, der kom i August, adskilte sig fra dem, der kom i Maj-Juni Året efter ved at være meget kraftigere farvet. Selv om de sad sammenblandet, vilde enhver nemt kunne pille alle de 20 Dyr ud fra de andre.

9. *Arctornis L-nigrum* Müll.

I „Flora & Fauna“ 1937, Side 116, skriver Biskop Dr. theol. Skat Hoffmeyer om denne Art, at Larven er „så ubegribeligt vanskelig at overvintre“. Selvom det kan siges at være lovligt sent nu at fortælle, hvorledes L. P. Jensen og jeg bar os ad med at overvintre denne Larve særdeles heldigt, er det vel bedre sent end aldrig, idet det jo stadig kan have Interesse for unge Samlere.

Det vanskelige består aldeles ikke i selve Overvintringen, men det gælder for såvel *L-nigrum* som for alle andre overvintrende Larver, at de ved Starten af Overvintringen skal være så sunde og fede som vel muligt, for at de kan have noget at stå imod med.

Da L. P. Jensen har været min Læremester, er vi begge gået frem på samme Måde, blot med den Forskel, at hans Larver Vinteren igennem befandt sig på et luftigt Loftsværelse, medens mine overvintrede i det fri, og at jeg ved det ene af mine Forsøg efter Overvintringen satte Larverne i et Bur om en Kvist på et Bøgetræ i Haven.

På Ulfshale bankede jeg sidst i September Larverne af Lind, og Dagen efter blev de — indtil 6 Stk. sammen — anbragt i et 1-Liter-Sylteglas overbundet med Flue-net og på Bunden med $\frac{1}{2}$ Tomme Sandjord, som kun nåede Siden af Glasset på mindre end den halve Omkreds og ej heller dækkede hele Bunden for at Glasset ikke skulde sprænges af Frost. Over Sandet blev lagt ganske lidt Mos. Foderkvistene, Lind og Bøg, blev sat i Vand i et Medicinglas og blev bøjet sådan rundt i Glasset, at Larverne overalt let kunde finde hen til Foderet. Hver fjerde Dag blev Foderet skiftet, og Larverne blev sammen med det Blad, hvorpå de sad, lagt ned i Glasset, for ikke at forstyrres mere end nødvendigt.

Da Larverne indstillede Spisningen for at give sig Overvintringen i Vold, blev de blot siddende på deres Blade og faldt med Tiden til Bunds sammen med disse. Hvis Bladene rullede sig så meget sammen, at Larverne fandt Stillingen ubekvem, forandrede de den blot lidt; en krøb lidt ind i Mosset, en anden kravlede lidt op ad Glassets Side og blev siddende der, og så så de ikke ud til at bekymre sig mere om Fremtiden. Glasset stod hele Tiden ude i Haven under en Busk og i en Trækasse med kun én åben Side, som vendte bort fra Solen. Kassen beskyttede Glasset mod Regn, og i Solsiden var der over Kassen hængt en gammel Sæk for at hindre Solens Stråler i at opvarme Kassen, hvorved Larverne kunde få for tidlig Varme om Foråret. Jeg sørgede for, at Sandjorden i Glasset aldrig var helt tør, hvilket kunde undersøges ved at stikke en Pind ned i det, og holdt

Øje med, at der ikke kom Edderkopper (på mønsk Spindekoner) ned i Glasset og at Solen ikke, når Dagene blev længere, kunde nå ind på Glasset, og sådan gik Vinteren sin Gang.

Således har jeg i tre Tilfælde overvintret *L-nigrum*, uden at én eneste døde, men en enkelt døde senere uden at have ædt, og et Par gik tabt i Hudskifterne. Engang vågnede Larverne ikke, før jeg tog dem ind, da Bøgen forlængst var udsprunget; en anden Gang tog jeg dem lige ud af Glasset og lagde dem ind i det ovenfor omtalte Bur. Om Foråret var Foderet i alle Tilfælde Bøg. Larverne er lyselskende Dyr, men direkte Sol tåler de jo kun i Bur på levende Kviste.

Under det berygtede Angreb af Bøgenonnen ved Køge i 1940 fandtes en Mængde Larver af *L-nigrum*, af hvilke jeg fik et Hundrede Stykker til Overvintring, men ikke én eneste af disse Larver slap over Vinteren. Her var jo også Tale om udsultede Larver, som antagelig også var befængt med Sygdom.

10. *Smerinthus ocellata* L. × *populi* L.

Efter at jeg engang på Ulfshale havde lokket Hanner af *Dilina tilia* med en Hun og set, at en af Hannerne endog copulerede med det Bånd, hvormed ♀-Buret var fastbundet til Træet, fik jeg den Tanke at forsøge at lokke Hanner i Parring med Hunner af andre Arter. Da jeg i 1935 havde en Del Pupper af *Smerinthus ocellata* og *populi*, gjorde jeg Forsøget med disse Arter.

I Løbet af nogle Dage klækkede jeg samtidig nogle Hanner og Hunner af begge Arter, og på et Bord i Haven satte jeg nu en Lokkehun af hver Art i hver sit til-lukkede Bur og nogle Avlshunner, hver i sit Bur, som var åbent i den Side, som vendte ned mod Bordpladen, hvorefter jeg afventede Hannernes Komme, hvilket først indtraf henimod Midnat. Når en Han af *ocellata* — der kom den Aften kun *ocellata* — fløj ved Buret med *ocel-*

lata-♀, tog jeg et Bur med en *populi*-♀ og satte det ned over *ocellata*-♂, hvorefter der straks blev indgået Copula. Copula af *populi*-♂ og *ocellata*-♀ fik jeg i Stand ved at sætte begge disse Dyr sammen i et Bur, som jeg satte tæt bagved et andet Bur, som indeholdt en ♀ af *populi* og som var anbragt ved et Vindue, der stod så meget åbent, at der var Lufttræk indad, og næste Morgen fandtes Dyrene i Copula. Af *ocellata*-♂ × *populi*-♀ fik jeg Copula af 3 Par, af den modsatte Krydsning kun af et Par. Hunnerne lagde villigt Æg, men af Krydsningen *populi*-♂ × *ocellata*-♀ kom ingen Larver, og af de 3 Kuld Æg af den modsatte Krydsning kom kun Larver af det ene, og endda kun 12, som klækkedes ¹²/₇.

Hvor mange Dage, der gik mellem disse Hybridelarvers Hudskifter fik jeg ikke noteret, men den ene døde ret hurtigt, og de 10 skiftede ikke Hud mere end 3 Gange, den ellefte skiftede derimod Hud 5 Gange uden dog at blive ret meget større end de andre. Den første gik til Forpupning allerede ⁷/₈, da den var 26 Dage gammel, den tiende gik til Forpupning ¹⁰/₈, 29 Dage gammel, medens det normale for *Smerinthus* i Fangenskab er 5 Uger. Derimod gik den ellefte først til Forpupning ²/₉, da den var 51 Dage gammel. Der var altså noget unormalt ved disse Krydsningers Opvækst, men af Udseende var de en fuldstændig Mellemting mellem *ocellata* og *populi*; de havde *ocellatas* lige Stribe på de forreste Led, blot meget svagere, og de havde noget af *populis* kortere og tykkere Form. De blev holdt inden-dørs og fodret med Poppel.

Da vi nåede ind i Februar 1936, tog jeg Kassen med Hybridepupperne ind i en varm Stue. Sidst i April fremkom 3 Hunner, som alle lignede *populi* langt mere end *ocellata*, og i Juni kom en Han, som havde arvet lidt mere af *ocellatas* Øjeplet, men dog mest mindede om *populi*, særlig ved at være iklædt dennes Aberrations røde Farve. Der kom kun disse fire Imagines.

I 1936 forsøgte jeg igen samme Krydsning, men da jeg ikke kunde ofre en halv Nat eller mere på at lokke Hanner, anvendte jeg denne Gang udelukkende klækkede Dyr, og benyttede samme Fremgangsmåde, som omtalt ovenfor ved *populi*-♂ × *ocellata*-♀. Jeg tog 2 Copulae af *ocellata*-♂ × *populi*-♀ og en af den omvendte Krydsning, og det gik med sidstnævnte ligesom i 1935, skønt Æggene i begge Tilfælde var befrugtede. Derimod gav begge Kuld Æg af Krydsningen *ocellata*-♂ × *populi*-♀ Larver, ialt over 100. De kom $\frac{9}{7}$, og denne Gang nåede jeg at få noteret, at den første skiftede Hud $\frac{13}{7}$, altså kun 4 Dage gammel, men så var det mig grundet på Travlhed umuligt at holde Regnskab med de forskellige Hudskifter blandt så mange Larver; men da den første, der gik til Forpupning, kun var 22 Dage gammel, kan ihvertfald en Del af dem kun have skiftet Hud 3 Gange. Den sidste døde $\frac{28}{8}$, da der var gået 79 til Forpupning.

Jeg håbede naturligvis at klække mange Imagines næste Sommer, men allerede $\frac{28}{8}$ 1936, altså allerede 4 Uger efter, at den første Larve var gået til Forpupning, sad der en Hybrid-♂ i Puppekassen, og indtil $\frac{7}{10}$ kom ialt 25 Stk., ♂♂ og ♀♀, men af de Pupper, der derefter overvintrede, kom i Sommeren 1937 ikke mere end 3 Stk., og dette Resultat, ialt 28 Stk. Imagines, må siges at være meget sløjt. Selvom Faderen til såvel disse 28 som til de 4 fra 1935 var *ocellata*, havde dog de 28 arvet langt mere af *ocellatas* end af *populis* Udseende, medens det for de fires Vedkommende var omvendt. Skulde dette mon komme af, at Moderen til dem fra 1935 var af Indavl?

11. *Callopietria purpureofasciata* Piller.

Ifølge „Flora og Fauna“ 1938, S. 116 er $\frac{20}{7}$ s. Å. Dagen for denne smukke Noctuides Introduktion i dansk Lepidopterologi, hvilket skete i Knudsskov et Par Mil

fra Vordingborg. Uden dette Dyr i Tankerne samlede Arkitekt J. Lundqvist og Overlæge T. Feddersen i Sommeren 1940 paa Ulvshale henholdsvis i Dagene 27.—30. Juli og 2. til 14. August, og uden nogensomhelst Forbindelse med hinanden fandt de begge denne Art her paa dens andet danske Findested, Lundqvist i to Stykker taget henholdsvis 27. og 30. Juli, Feddersen i et Stykke taget 6. August. I Juli 1941 er Arten genfundet paa Ulvshale, idet der lidt over Midten af Månedens er taget ialt 8 Imagines af Direktør P. Forum Petersen og Overlæge Feddersen.

Et Par Dage efter sit interessante Fund i 1940 aflagde Hr. Feddersen mig et Besøg og fortalte mig derom, og da Lysten til Klækning straks blussede op, bestemte jeg en Banketur til Ulvshale, og fuld af glade Forhåbninger drog jeg afsted $\frac{6}{9}$ s. Å. Det varede ikke mange Minuter, før jeg havde *Callopietrialarven* i Paraplyen, men da jeg efter at have taget et Antal af 18 fandt, at de var lovlige små, indstillede jeg Jagten for den Dag og fortsatte igen den 13. s. M., hvor jeg på ca. 4 Timer tog 21. Dermed mente jeg at have fået Larver nok og drog veltilfreds hjemad med atter et fornøjeligt Minde fra Ulvshale. Ved Hjemkomsten lå der imidlertid Brev fra Direktør Forum Petersen, som havde planlagt en Ulvshaletur efter *Callopietria* den 15. s. M., og med Udsigt til en fornøjelig Sludder om de kære Sommerfugle drog jeg atter til Ulvshale denne Dag og tog 36 *Callopietrialarver*. Ved et Ærinde til Møen den 22. s. M. drejede jeg atter til Ulvshale og tog 6 *Callopietrialarver* mere og havde nu ialt 81, som det så gjaldt om at få noget ud af, for i modsat Fald vilde det være både Synd og Skam at berøve Lokaliteten så mange Larver. For muligt at kunne holde Larverne på levende Planter forsøgte jeg at indplante Ørnebregnen, som gror her i Bogøskoven, men da kun ca. hver fjerde vilde gro af de Planter, der voksede på en opgravet Jordklump

på 30—40 Pund, medens de andre visnede på et Par Timer, og da Larven var for slem til at stikke af, måtte denne Metode opgives. Jeg anbragte Larverne i Sylteglas, men her tilbragte de Tiden med at rende omkring for at finde ud og undlod at æde, hvorfor også denne Metode måtte opgives. Så forsøgte jeg med Bregneblade i Blikæsker på $4 \times 5 \times 1$ Tomme, og her befandt Larverne sig tilsyneladende vel og trivedes godt. Jeg anbragte 5 Larver i hver Æske og gav frisk Foder hver anden Dag, længere kan afplukkede Blade af Ørnebregnen ikke holde sig friske, heller ikke, når de sættes i Vand. 3 Gange daglig hældte jeg Ekskrementerne ud for Friskhedens Skyld og iagttog da, at fuldvoksne Larver, der vilde til Forpupning, udtømte nogle fedtede, undertiden helt flydende Ekskrementer, hvorefter jeg satte dem over i en Puppekasse med Sand og Mos. Ialt gik 60 Larver til Forpupning, men mange var snyltestukne. Resultatet af alt dette blev, at jeg i 1941 kun klækkede 13 Imagines, men måske kan Pupperne overvinde mere end én Gang. Efterskrift: Der fremkom ingen Imagines i 1942.

Blikæskemetoden var altså den eneste brugelige, men den, som ikke kan skaffe friskt Foder mindst hver anden Dag — og det må ikke være vådt —, bør ikke prøve på at klække *Callopistria*.

Larven er desværre endnu ikke beskrevet på Dansk, hvorfor her skal omtales det mest karakteristiske ved den. Den er grøn, gullig-, sjældnere rødbrun efter sidste Hudskifte. På hvert Led er en større, bagtil åben Spidsbuetegning, hvori findes en kort Buestreg, og meget ofte udgør Feltet mellem disse Linier en mørk Trekant, ialt findes 10 sådanne. Den lever på Bregnebladenes Underside, talrigst hvor Næringsplanterne ikke er overskyggede.

Foruden på ovennævnte Lokalteter er der i 1941 fundet 2 Larver i Hanenov Skov på Falster.

12. *Brachionycha nubeculosa* Esp.

Selv om dette Dyr — mig bekendt — kun er fundet i Omegnen af Silkeborg, er dets Forekomst dog ikke begrænset til Vejlbø Mose alene. Nærboende Entomologers ihærdige Undersøgelser har vist, at Dyret ikke er vanskeligt at erhverve sig, idet der i 1941 blev fundet ca. 12-15 Imagines; de sidder om Dagen paa Træerne i en Højde fra mindre end $\frac{1}{2}$ til flere Meter. Seminarist Kaj Pedersen tog $16/4$ s. Å. en ♀, som skulde forsøges til Lokning af ♂♂; men da ♀ var drægtig lagde den i de nærmest følgende Dage Æg, og da K. P. ikke havde Bekvemmeligheder for Gennemførelse af Klækning, sendtes Æggene til mig.

Æggene var, da jeg modtog dem, skifergrå med uregelmæssige mørkere Pletter. De blev behandlet som foran beskrevet, og ligeledes Larverne, som kom frem $26/5$. Disse spiste Birk, Pil og Slåen; men da Birk var mest bekvemt for mig, gik jeg snart over til det alene. Der kom knapt 200 Larver ialt, og da de var overordentlig livlige, hvorved de uafbrudt forstyrrede hinanden, blev de fordelt på 3 Hold på nær ca. 50, som jeg senere kommer tilbage til. De var rene Akrobater og skulde nok finde Fodfæste, så at de ikke drattede tilbunds i Buret, når man smed dem ind på Foderet. De havde stærk Tendens til at søge opefter, og i fri Natur findes de utvivlsomt højt oppe. Økonomisk Travlhed hindrede mig som sædvanlig i at gøre tilstrækkelige Notater om Hudskifterne; men jeg mener dog at turde påstå, at der fandt 5 Sted, hvoraf det formentlige 4. begyndte $16/6$ og det 5. $22/6$. Puppefærden begyndte $30/6$, og Larverne var altså lige så længe i Vækst som f. Eks. *D. tilia*, som de forresten ikke eftergav ret meget i Størrelse. Udover Kløckers Beskrivelse er ikke meget andet at sige, end at de indtil sidste Hudskifte havde alle Fødder sorte. Grundet på antydet gul Tvær-

streg på 11. Led mindede de flygtigt om *T. stabilis* og ved den rødgyule Plet på Forkroppen lidt om *P. trepida*.

De førnævnte ca. 50 Larver anbragtes i et Bur af fint Si-Net på en Birk i Haven; man da de i Løbet af 14 Dage var svundet ind til ca. 35, som var et helt Hudskifte bagefter de andre, som befandt sig inde, blev de taget ind, hvor en Del af dem mod Slutningen blev syge og døde. Ialt gik ca. 126 til Forpupning, som skete forholdsvis dybt i Jorden.

Kasserne med Pupperne blev stående i uopvarmet Stue, og da vi nåede noget ind i Januar, tog jeg 5 Pupper op af Jorden og lagde dem i en Urtepotte ved den varme Ovn i en anden Stue, hvor de forblev til langt over Dyrets Flyvetid uden at give Imago eller at være døde, hvorefter de blev lagt tilbage i Puppekassen, hvor de laa urørte til 22/11, da jeg fandt på at tilse dem. Jeg bemærkede straks, at de var bleven betydelig mørkere af Farve, og da jeg pillede den ene op med Pinnetten gik denne igennem den ene Vingeskede, og Puppen revnede med det Resultat, at Sommerfuglen begyndte at røre på sig. Jeg blev lidt varm i Hovedet, men var klar over, at noget måtte gøres, hvorefter jeg lagde Puppen i Urtepotte på fugtig Jord under Mos og anbragte den ved varm Kakkelovn, og Dagen efter kravlede Sommerfuglen op og foldede Vingerne ud. Samme Behandling gav jeg de 4 andre Pupper, hvoraf 2 indeholdt døde Imagines, 2 helt forkrøblede Individuer. Resten af Pupperne gav intet i 1942, og kun 2 — fine — Imagines i 1943.

Dette var et af mine Nederlag, og det skal frarådes andre *Nubeculosa*opdrættere at holde Pupperne inde; medens Larverne lader nemme at opfostre her.

Det skal bemærkes, at alle 3 Imagines havde Mangler ved Forbenene, og har dette været en Familiesvaghed, kan det være en Medårsag til det sløje Resultat, idet

sådanne Individuer i fleste Fald ikke kan arbejde sig op af Jorden¹⁾.

13. *Tæniocampa munda* Esp.

Efter at der på Falster er kommen stærke Kræfter igang med at samle Sommerfugle, kan *munda* ikke regnes som sjælden der, medens den udenfor Lolland-Falster vistnok fremdeles må beholde Betegnelsen. Og selv om jeg både på Møn og Bogø har samlet meget på Pileblomster, har jeg aldrig truffet *munda*. $\frac{2}{5}$ og $\frac{7}{5}$ 1942 sendte Chr. Rasmussen mig 2 ♀♀ af *munda* til Avlsforsøg, og Æg fandtes i Æsken allerede ved Ankomsten. Larverne kom frem henholdsvis $\frac{21}{5}$ og $\frac{23}{5}$. Begge Larvehold trivedes særdeles godt og åd til at begynde med Ege-, Slåen-, Birke- og Æbleblade; men da Æbleblade lå mig nemmest for og tilsyneladende huedes bedst af Larverne, gik jeg hurtigt over til det alene.

Alle Larver af første Kuld beholdt jeg selv, medens jeg af andet Kuld delte de fleste ud til eventuelle andre Samlere.

Forpupningen begyndte $\frac{21}{6}$ og der blev henholdsvis ca. 114 og ca. 40 Pupper.

I fri Natur, hvor *Mundalarven* er tillige med andre *Tæniocampa*, vil det sikreste Kendetegn være (efter Kløcker) de 2 hvide Pletter på Led 4 og 5, medens jeg ikke synes, at den omtalte brune Tværstreg på Led 11 er rigtig til at erkende på denne ret brogede Larve, som flygtig minder lidt om *N. typica*.

Med Alderen gik Larverne mere og mere over til kun at æde om Natten, medens de om Dagen sad skjult under, hvad de kunde finde, og kunde de slet intet finde, lå de i en Bunke i det mørkeste Hjørne i Klækkeburet; men efter denne Iagttagelse hængte jeg en Tøjlap ind, som de så benyttede som Skjul. Jeg bemærkede ikke Kannibalisme, som Larverne ellers beskyldes for.

¹⁾ Som Efterskrift bemærkes, at der $\frac{13}{2}$ 1944 kom endnu en smuk Imago, men også med Forbenmangel.

Da det endelige Resultat forelå, stod jeg overfor det samme, som tidligere har vist sig med andre Arter, idet nemlig Kuld I med de ca. 114 Pupper kun gav ca. 16 Imagines, medens Kuld II med de ca. 40 Pupper gav ca. 22. Da begge Kuld nød lige god Pasning, er det rimeligt at antage, at det første Kuld har været befængt med Sygdom.

14. *Thecla pruni* L.

Idet man var nær ved at have denne vimse Sommerfugl mistænkt for at være forduftet, vakte det mægtig Opstandelse blandt Lepidopterologerne og deslige, da Ingeniør Wolff havde fundet den ved Feriekolonien i Mellemskoven på Falster i 1942. Det lød som en Fabel, at et så sjældent Dyr virkelig skulde være dukket op i et sådant Antal, at man på en Dag skulde kunne tage et halvt Hundrede Stk.; men sandt var det alligevel, og man måtte afsted — og nærmest intet kunde holde en tilbage. Jeg indfandt mig 19. og 26. Juli og sikrede mig foruden nogle Ekspl. til Samlingen henholdsvis 2 og 1 ♀♀ til Avl. Efter Hjemkomsten anbragte jeg disse ♀♀ i hvert et Bur om en levende Slåenkvist et Sted på min Ejendom. På Burene satte jeg daglig en lille Tot Vat vædet i Sukkervand, men jeg ved ikke, om Hunnerne nogensinde smagte på det. Den ene ♀ undslap, og de 2 andre døde i Løbet af 5-6 Dage efter at have lagt mig hver 19 Æg, som alle var anbragt spredt på selve Slåenkvisten, dog flere Steder 2 og et enkelt Sted 4 sammen. Æggene var lidt fladtrykte, runde med en svag Forsækning. De så ud som skælklædte og mindede ved Forstørrelse ganske om en lille, rund Svamp. Kuløren varierede fra hvidgrå gennem grøngrå til mørk. Et lignede i den Grad en lille Udvækst, at jeg troede det som sådant, indtil Larven kom frem.

Kvistene med Æggene blev klippet af og stukket ned i en Blikdåse med våd Jord i og Fluenet over ude i

Haven, hvor de så tilbragte Vinteren, medens Solen kunde kigge lidt til dem igennem en lille Gran.

Ca. $\frac{1}{4}$ blev Kvistene med det ene Kuld Æg bundet på en lille Slåen i en Urtepotte, som stod inde ved et solbelyst Vindue, hvor Resten så gik af sig selv; medens Larverne, efterhånden som de kom frem på den anden Kvist, ved Hjælp af en Pensel blev overflyttet på Slåenkvist i Vandglas i et Underfad stående frit på Bordet.

Larverne, som kom frem $8\text{--}14\frac{1}{4}$ 1943, var til at begynde med brune med mørkere Hoved og med spredt, lys, bagudkrummet Behåring. De søgte straks hen på en Knop, som de gnavede Hovedet og noget af Forkroppen ind i, og blev siddende der, til Knoppen var helt udhulet, før de opsøgte en anden Knop. På Midten blev Larverne hurtigt tykke og grønne, og havde da en skuffende Lighed med den brogede Slåenknop. Foder-skiften var selvfølgelig vanskelig, så længe Slåen kun havde Knopper, idet Larverne let beskadigedes ved at blive penslet ud af Knopperne, hvorfor der heller ikke skiftedes mere end een Gang om Ugen, hvorimod det gik nemt efter Løvspringet. Jeg iagttog Hudskefte $14\frac{1}{4}$, $26\frac{1}{4}$ og $6\frac{1}{5}$ og tror ikke, at der foregik mere end disse 3.

Larvernes Farve, som var grøn på Midten og brun på begge Ender, forandrede sig ganske vist lidt med Alderen; men ingen af mine blev nogensinde helt grønne. Forpupningen foregik hvorsomhelst, hæftet ved Bagenden og med en Tråd om Livet, og den første Puppe erkendtes $16\frac{1}{5}$.

Det fremgår af det ovenfor sagte, at såvel Æg som Larver er fortræffeligt camoufleret, og Pupperne er det ikke mindre, idet de er sort- og hvidbrogede og ligner skuffende et Fugleekskrement.

De 19 Æg i det ene Kuld gav 17 Imagines, medens de andre 19 kun gav 5, idet Larverne i mange Tilfælde ikke kunde forlade Æggene.

15. *Sphinx convolvuli* L.

Selv om jeg ikke regner denne imponerende Flyver for helt at være hjemmehørende i Danmark, synes jeg, at den hædrer os med sin Nærværelse så ofte, at den fortjener en lidt nærmere Omtale.

Den træffes over hele Danmark hyppigst om Efteråret, men er også truffet i Juni—Juli. Siden 1929 incl. har jeg hvert År i min Have haft et Bed med en halv Snes Planter af hvidblomstret Tobak (*Nicotiana affinis*); som oftest begynder Blomstringen i Juli og fortsætter til Frosten afbryder den. Og her har *S. convolvuli* indfundet sig hvert År, selv om det enkelte År kun har været i et enkelt Stk.; men et Antal af ca. 35, som Elektriker Sparre i Køge i sin Tid tog, har jeg aldrig truffet, selv om jeg engang på en enkelt Aften tog 4 ♂♂ og 1 ♀. Det er ganske betagende lige i Mørkningen at se den Behændighed, hvormed denne store Aftensværmer bevæger sig imellem Tobaksblomsterne, og hvor let det går for den selv i Blæst at styre den henved 4 Tm. lange Snabel ind i Blomsten, hvorefter den svæver i Luften et Øjeblik, og man kan da slå til med Nettet. Jeg har truffet den fra midt i August til Oktober. I Forhold til Dødningehovedet, som findes i Larvestadierne så godt som hvert År på Lolland-Falster og Møn og undertiden i et ret stort Antal, er *S. convolvuli* i disse Stadier fundet langt sjældnere, hvilket ganske vist kan skyldes dels, at Larven skjuler sig bedre og dels, at *Convolvulus* gror andre Steder end i Kartoffelmarkerne, hvor *Convolvulipupperne* næsten uden Undtagelse bliver fundet under Kartoffeloptagningen, hvorved langt de fleste bliver beskadiget.

Mig bekendte Larvefund fra før 1943 er et Fund af 4 Larver fra Esbjerg (G. Worm-Hansen), og et af 1 Larve fra Høje Møn (Realskolebestyrer Demcher). Af Esbjerg-larverne, som fandtes $14/9$ 1901, døde de 3 ret snart,

medens den 4. forpuppede sig og levede til $\frac{2}{9}$ 1902, da den afgik ved Døden. Hr. Demchers Larve døde uden at forpuppe sig. Der foreligger Puffefund langt hyppigere, og mig bekendte Puffefund før 1943 er fra Sjælland: 1 — døde. Fra Bornholm 1929: 1 — døde. Fra Falster: ca. 6 — alle døde. Fra Høje Møn 1936: 1 — gav Imago $\frac{29}{10}$ s. Å. (Flora og Fauna Side 88, 1937). Fra Vestmøn: $\frac{25}{9}$ — 1 og $\frac{7}{10}$ 1939 — 1 (Lærer Bork Andersen), den første gav Imago $\frac{2}{10}$ s. Å., medens den sidste døde efter få Dage (begge hos mig).

1943 var et særligt År for *Convolvular*ver, og mig bekendt blev der ved Nykøbing F. fundet 4 Pupper (Chr. Rasmussen): 1 Imago, 3 Pupper var beskadiget. Høje Møn: 2 Pupper og en puppemoden Larve (Realskolelærer E. Jensen): 2 Imagines, 1 Puppe døde. Askeby $\frac{2}{9}$: en syg Larve, som døde (Lærer Bork Andersen). I en Have på Bogø: 4 Pupper, alle beskadiget. Sømandsgården: 1 Puppe $\frac{22}{9}$, gav Imago $\frac{30}{10}$ s. Å. Af disse ca. 29 Larver og Pupper blev Slutresultatet altså kun 6 Imagines, og de blev alle drevet frem ved kunstig Varme, uden hvilken der var kommen højst 1, idet Flyvetiden for de flestes Vedkommende var overskredet. Desuden var Puppen fra Vestmøn $\frac{25}{9}$ syg.

Jeg havde mine Pupper liggende i Urtepotte, i en Fordybning i Sand og under Mos, som stadigt holdtes lidt fugtigt. Urtepotten blev anbragt ca. 1 Meter over Komfuret i en Varme af ca. 25—30°C. om Dagen; om Natten blev der ikke fyret.

Alle mig bekendte Forsøg uden kunstig Varme er helt mislykkedes.

Skal man opfostre *Convolvular*ven bør man sikkert skifte Foder daglig, idet Snerle holder sig dårligt og vist ikke kan indplantes.

Til Trods for det store Antal Larver, der åbenbart har været i 1943, fløj der forholdsvis få *Convolvuli-*

sværmere ved Tobakken. Jeg tog kun 5, medens et Par Stk. narrede mig. Man må jo dog ellers regne med, at de fremmeligste Larver kan nå at give Imagines her i Landet.

Ifølge foreliggende Erfaringer er Puppen af *Convolvuli*-sværmeren langt vanskeligere at have med at gøre end Puppen af Dødningehovedet. Derfor synes det mig utænkeligt, at den skulde være mere hjemmehørende i Danmark end Dødningehovedet regnes for at være.
